

CONSELL
COMARCAL
DEL
MARESME

L'Observatori de
Desenvolupament Local

Informació trimestral

SITUACIÓ LABORAL DE LES ACTIVITATS TURÍSTIQUES

Quart trimestre de 2010

Promoció Econòmica
Observatori de Desenvolupament Local del Maresme
Març 2011

Introducció

L'objectiu d'aquest informe no és més que analitzar l'evolució de la situació laboral de les *Activitats Turístiques* a la comarca del Maresme a partir de les variables ocupació, activitat econòmica, atur registrat i contractació laboral.

Cal tenir present que quan parlem d'*Activitats Turístiques* fem referència conjunta a les activitats 55, 56 i 79 de la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques 2009 que corresponen, respectivament, als *Serveis d'allotjament*, *Serveis de menjars i begudes* i *Agències de viatges i operadors turístics*, que són les tres divisions econòmiques amb una clara vinculació amb el turisme. Parlem de l'Hostaleria quan ens referim a les divisions 55 i 56 conjuntament.

Ocupació i Activitat Econòmica

L'any 2010 ha finalitzat amb un nou descens de l'ocupació en les *Activitats Turístiques*. Descens que es produeix tant en termes inter trimestrals com interanuals si bé, la disminució de l'ocupació respecte el tercer trimestre de l'any ha estat més intensa que l'experimentada en termes interanuals.

El nombre de treballadors assalariats ha disminuït un 28,23% respecte el trimestre passat i ha passat així dels 9.873 treballadors del tercer trimestre als 7.086 a 31 de desembre de 2010. Interanualment la reducció ha estat més suau, del 3,37%.

Pel que fa els treballadors autònoms el seu nombre, com dèiem, també ha davallat. La reducció respecte el trimestre passat ha estat del 5,29% i, en termes interanuals, ha estat molt suau, del 0,57%. Així, el nombre de treballadors autònoms se situa en els 3.131 a 31 de desembre de 2010 (vegeu taula T.1).

Pel que fa l'activitat, mesurada amb el nombre d'empreses, ha disminuït respecte el tercer trimestre de l'any, com era d'esperar d'acord amb la seqüència històrica de què disposem (-10,17%) i ha augmentat respecte el mateix període d'un any abans (+3,07%).

A 31 de desembre de 2010 les empreses de les *Activitats Turístiques* representen l'11,85% del total de comptes de cotització registrats al Maresme, un pes inferior al que tenien el trimestre passat quan era del 12,91%. Els pes dels treballadors de les *Activitats Turístiques* és del 8,78%; del 8,65% en el cas dels assalariats, pràcticament 3 punts per sota del pes del trimestre passat (11,67%), i del 9,09% en el cas dels autònoms, lleugerament per sota que el trimestre passat (9,54%).

T.1 Activitats turístiques. El Maresme. 4t trimestre 2010*

Nom	4t trimestre 2010		
	Empreses	Assalariats	Autònoms
55-Serveis d'allotjament	147	1238	128
56-Serveis de menjar i begudes	1175	5453	2866
79-Agències de viatges i operadors turístics	56	395	137
Total activitats turístiques	1.378	7.086	3131
Variació intertrimestral (%)	-10,17%	-28,23%	-5,29%
Variació interanual (%)	3,07%	-3,37%	-0,54%
TOTAL COMARCAL (totes activitats)	11.624	81.915	34.409

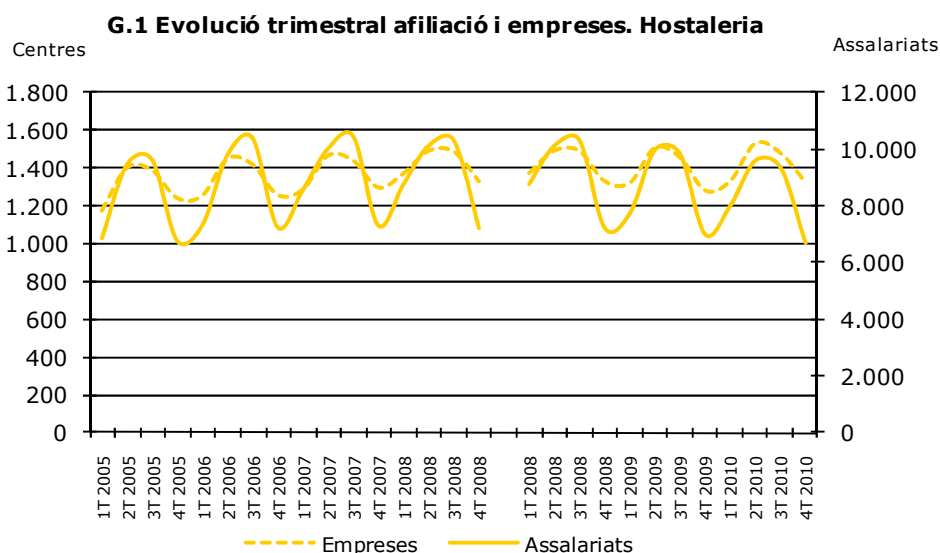
*data de referència últim dia de cada trimestre

Font: elaboració Observatori Desenvolupament Local del Maresme a partir del Dpt. d'Empresa i Ocupació

Com sempre, el pes més important dins les *Activitats Turístiques* la té la divisió econòmica dels *Serveis de menjar i beguda* com bé podem veure en la taula anterior en què aquesta és l'activitat amb un nombre major d'empreses, treballadors assalariats i treballadors autònoms.

Tractarem ara de forma diferenciada *Hostaleria* i *Agències de viatges i operadors turístics*.

Hostaleria

Font: ODLM

El gràfic G.1 posa de manifest l'evolució de l'ocupació assalariada en l'Hostaleria¹, el tret principal i característic de la qual segueix sent l'alta estacionalitat. Com sempre, direm que els moments àlgids de l'Hostaleria a la comarca són el segon i tercer trimestre de l'any mentre que el primer trimestre i el quart són aquells en què el nombre de treballadors i d'activitat és menor.

La representació de les variacions trimestrals de l'ocupació assalariada en l'Hostaleria en el gràfic G.2 ens permet veure com el darrer trimestre de cada any es produeix una davallada general en l'activitat de la secció respecte el tercer trimestre, tant si ens referim a l'ocupació, autònoma i assalariada, com a l'activitat, mesurada aquí amb el nombre d'empreses.

En el darrer trimestre del 2010, l'activitat de la secció ha disminuït un 10,49% respecte el trimestre passat un descens de l'activitat que ha repercutit, de forma negativa, en l'ocupació la qual ha caigut un 28,58% en el cas dels assalariats i un 5,46% en el cas dels autònoms. La sèrie posa de manifest que el comportament de la secció aquest trimestre ha estat normal, en el sentit que no presenta canvis molt destacables respecte el mateix període d'any anteriors.

G.2 Variació % trimestral d'ocupats i empreses Hostaleria, quarts trimestres

Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

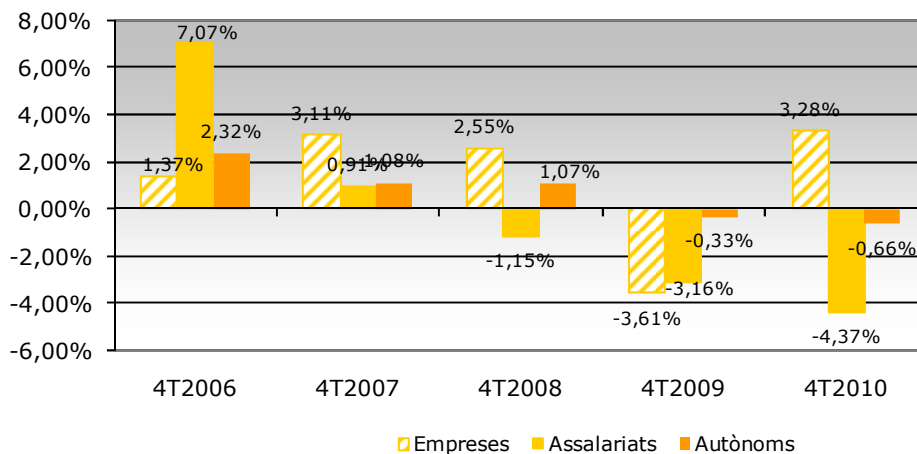
Les variacions interanuals mostren comportaments diferents. Un augment en el nombre d'empreses respecte el quart trimestre del 2009 (+3,28%) no ha comportat, en canvi,

¹ Secció Hostaleria: conformada per les divisions econòmiques 55-Serveis d'allotjament i 56-Serveis de menjar i begudes. Recordem que en aquest document s'analitzen les activitats 55, 56 i 79 (Agències de viatges i operadors turístics) que són divisions econòmiques amb una clara vinculació amb el turisme. Adoptem la nomenclatura *Activitats turístiques* per fer referència a aquestes tres activitats conjuntament i *Hostaleria* quan ens referim a les activitats 55 i 56 plegades.

creixements en el nombre d'ocupats, ni assalariats (-4,37%) ni autònoms (-0,66%) (vegeu gràfic G.3).

G.3 Variació anual (%) ocupats i empreses Hostaleria

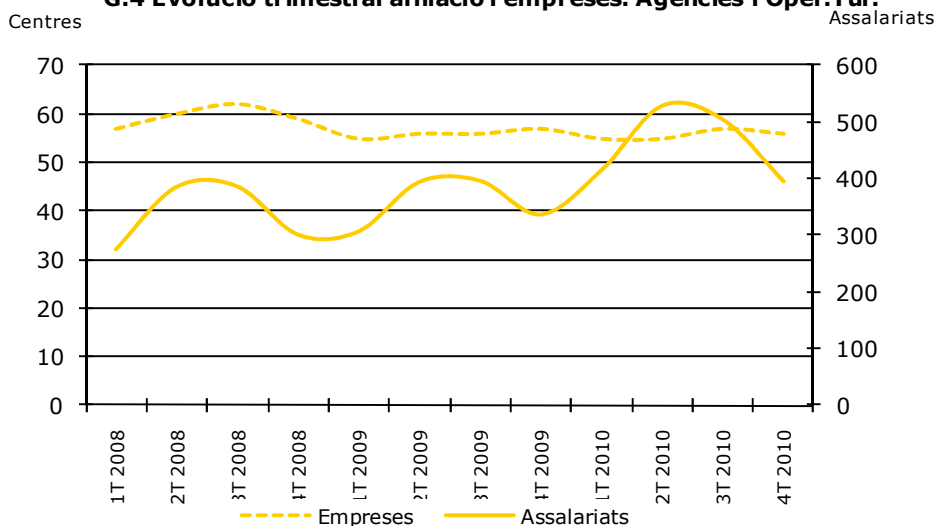

Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

Agències de viatges i operadors turístics

En el cas de la divisió de les *Agències de viatges i operadors turístics* també presenten una certa estacionalitat, tal i com queda palès en el gràfic que segueix, més marcada en el cas de l'ocupació que en el cas de les empreses.

G.4 Evolució trimestral afiliació i empreses. Agències i Oper.Tur.

Font: ODLM

De fet, bo i l'estacionalitat trobem positiu el fet que l'ocupació (assalariada) segueix una tendència a l'alça des que disposem dades (vegeu gràfic G.4).

L'evolució intertrimestral ha estat negativa en tots els casos. És a dir, ha disminuït el nombre d'empreses, el de treballadors assalariats i el de treballadors autònoms; les empreses de la divisió han caigut un 1,75% (1 empresa menys), el nombre de treballadors assalariats un 21,78% (110 treballadors) i el dels autònoms un 1,44% (2 menys). En termes interanuals, en canvi, ha evolucionat favorablement l'ocupació i ha disminuït el nombre d'empreses. L'ocupació assalariada ha experimentat un creixement del 17,56% (59 treballadors més) i l'autònoma un del 2,24% (3 treballadors més) mentre que el nombre de comptes de cotització ha caigut un 1,75%.

Estructura productiva/empresarial

Les característiques estructurals del teixit empresarial de les *Activitats Turístiques* segueixen sense canvis substancials bo i les variacions registrades. Així, segueixen caracteritzant-se per la seva reduïda dimensió; el 92,24% de les empreses de les Activitats Turístiques –el 89,18% el trimestre passat– són microempreses, és a dir, empreses que ocupen un màxim de 10 treballadors. L'empresa petita, d'entre 11 i 50 treballadors, representa el 6,82% (el 9,19% el trimestre passat) de les empreses de les activitats turístiques, un 0,8% l'empresa mitjana (un 1,50% el segon trimestre) i un 0,16% l'empresa gran (0,13% el trimestre anterior).

T.2 Afiliacions i comptes de cotització segons grandària del centre de cotització - 4t trimestre 2010							
Tram d'assalariats	I - HOSTALERIA				79-Agències de viatges i operadors turístics		Grandària empresa
	55-Serveis d'allotjament		56-Serveis de menjar i begudes		Afiliats	Empreses	
	Afiliats	Empreses	Afiliats	Empreses			
1-5	187	98	2.016	970	66	40	Microempresa
6-10	143	19	1.015	136	64	8	
11-25	295	16	869	58	83	6	Empresa petita
26-30	85	3	0	0	0	0	
31-50	324	8	113	3	0	0	
51-100	204	3	296	5	54	1	Empresa mitjana
101-250	0		109	1	128	1	
251-500	0	0	394	1	0	0	Empresa gran
501-750	0	0	641	1	0	0	
Total	1.238	147	5.453	1.175	395	56	

Així doncs, la distribució dels assalariats per grandària de l'empresa és la següent: un 49,27% estan ocupats en la microempresa, un 24,96% en la petita empresa, un 11,16% ho estan en l'empresa mitjana i un 14,61% estan ocupats en l'empresa gran.

Atur registrat

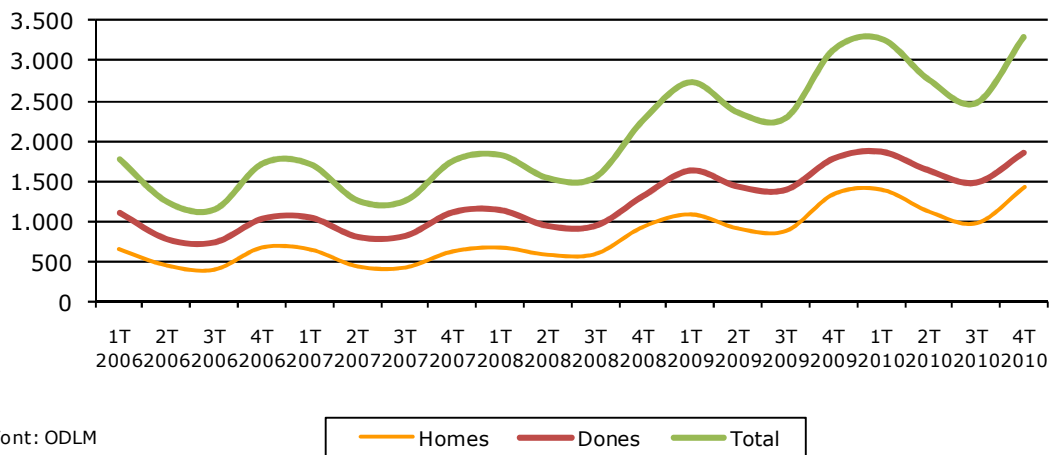
L'atur registrat és una altra variable indicadora de l'estat en què es troba el mercat de treball. Des de finals de 2008 la desocupació no ha parat de créixer pel conjunt de la comarca i només ho ha fet en comptades ocasions en els cas de les *Activitats turístiques* coincidint amb períodes de més auge de l'activitat.

En el gràfic G.5 s'evidencia l'estacionalitat de l'activitat en l'Hostaleria, cosa que es reflecteix en l'atur registrat i que, de fet, succeeix pel conjunt de les *Activitats turístiques*. De fet, el dibuix de les línies d'evolució és l'oposat a aquell que hem vist amb anterioritat per l'ocupació. Per tant, és una estacionalitat lligada de manera directa amb els períodes de major i/o menor activitat del sector.

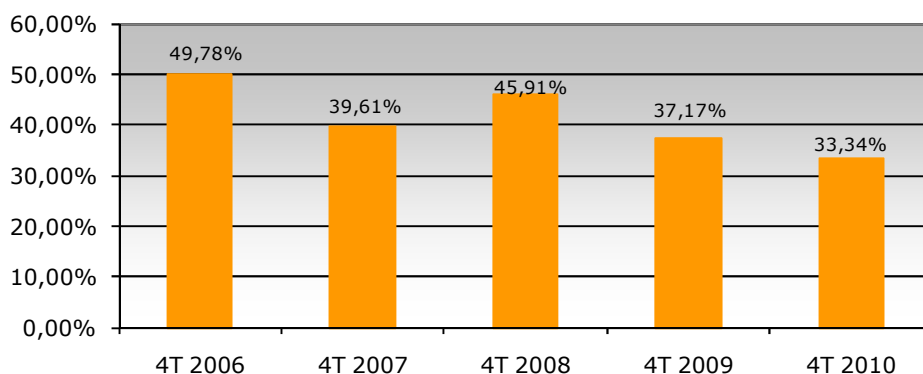
La crisi ha tingut el seu impacte en les activitats turístiques com ho ha tingut també en d'altres activitats. Bo i això, com dèiem, els cicles d'estacionalitat no han desaparegut si bé el volum d'aturats ha anat *in crescendo*, com molt bé queda palès en el gràfic G.5, i aquest trimestre no n'és l'excepció.

G.5 Evolució trimestral de l'atur registrat a l'Hostaleria per sexes. El Maresme 2006-2010

Font: ODLM

G.6 Variació % trimestral de l'atur registrat a l'Hostaleria

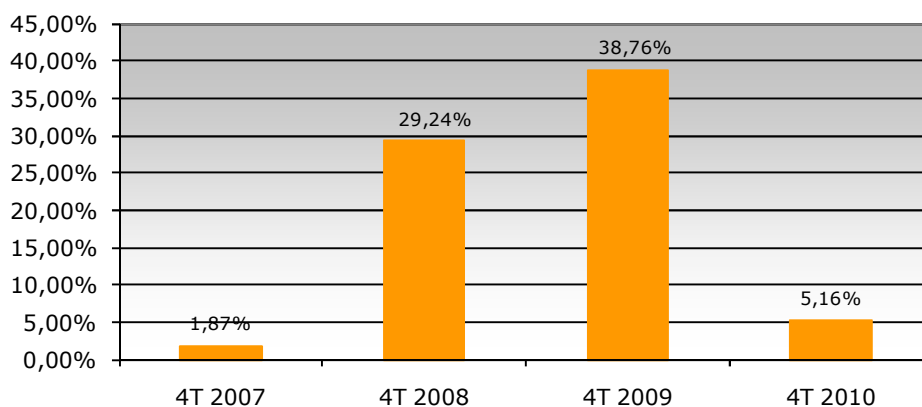
Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

Així, en el cas de l'Hostaleria com és habitual l'atur registrat ha augmentat aquest darrer trimestre de l'any respecte del tercer trimestre en un 33,34%, com queda reflectit en el gràfic G.6.

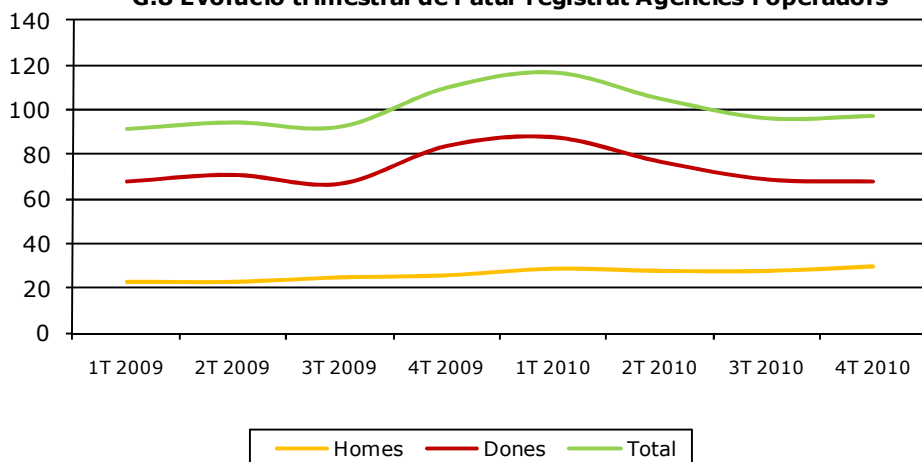
Ara bé, en termes interanuals l'atur registrat segueix creixent fruit, segurament, de la conjuntura econòmica de contracció dels darrers anys. Malgrat això, és destacable el fet que el ritme de creixement s'hagi suavitzat, i molt, respecte el mateix període d'anys anterior. Aquest any l'increment interanual de la desocupació ha estat del 5,16% molt per sota del 38,76% registrat un any abans (vegeu gràfic 7).

G.7 Variació % interanual de l'atur registrat a l'Hostaleria

Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

G.8 Evolució trimestral de l'atur registrat Agències i operadors

Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

En el cas de les *Agències de viatges i operadors turístics* l'atur registrat ha augmentat respecte el trimestre passat d'una manera suau, en un 1,04%. Si bé, és molt destacable i positiu la reducció en termes interanuals la qual ha estat de l'11,82%.

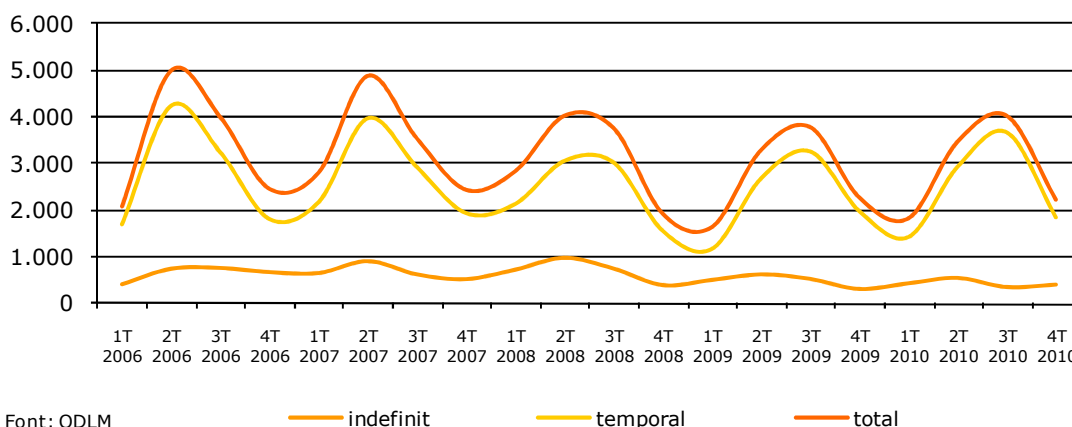
Contractació laboral

En darrer lloc, com sempre, mirem l'evolució de la contractació en aquestes activitats.

En el gràfic G.9 podem observar com la contractació en l'*hostaleria* segueix estant molt influenciada per la forta estacionalitat de l'activitat del sector. Les línies evolutives són, de fet, les oposades a aquelles que dibuixen les de l'atur registrat. És a dir, quan l'atur disminueix la contractació augmenta. De tota manera, no podem establir relacions directes i exactes entre ambdues variables per aspectes metodològics diversos.

Aquest trimestre, la contractació en l'*hostaleria* ha patit una reducció important del 44,30% respecte del trimestre passat. Aquest descens ha estat protagonitzat per la contractació temporal la qual ha caigut un 49,95% mentre que la indefinida ha experimentat un creixement del 14,49%. En termes interanuals s'ha experimentat també un descens de la contractació, si bé, molt més suau, de l'1,97%. En aquest cas també ha disminuït el nombre de contractes temporals (-6,90%) i augmentat el d'indefinitos (+29,17%).

**G.9 Evolució trimestral de la contractació a l'Hostaleria.
El Maresme, 2006-2010**

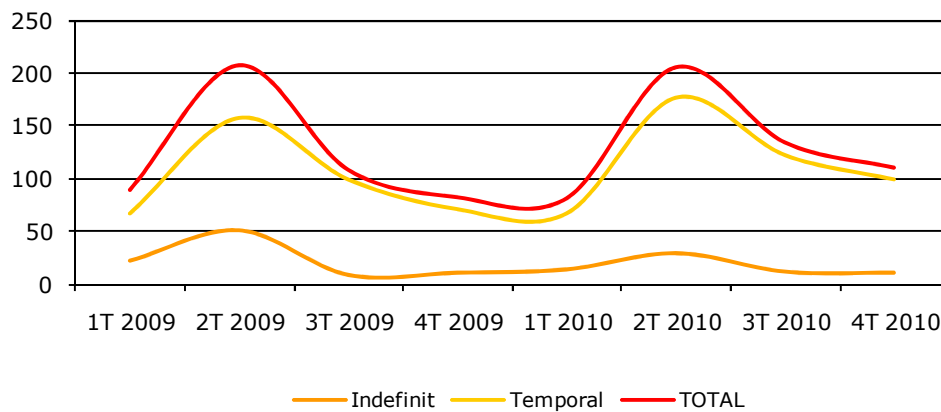

Finalment, en el cas de l'activitat *Agències de viatge i operadors turístics*, el còmput total indica un descens de la contractació en termes intertrimestrals i creixement en termes interanuals. Respecte el trimestre passat la reducció ha estat del 17,91%, descens que rau tant en la reducció de la contractació indefinida (-8,33%) com de la temporal (-18,85%). El creixement

experimentat en termes interanuals ha estat del 34,14% fruit del creixement de la contractació temporal, el qual ha estat del 39,44%, mentre que el nombre de contractes indefinits ha estat el mateix que el registrat un any abans de manera que no ha presentat variacions.

G.10 Evolució del tipus de contractació Viatges i Operadors, 2009-2010

Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme